

Vaccinaties: voorlichten of verplichten?

Bijna iedereen in Nederland krijgt als baby al een paar keer een prikje op het consultatiebureau. Nare ziektes als polio en de mazelen krijgen daardoor vrijwel geen kans. Is dat voldoende of moet er meer gebeuren tegen deze ziektes?

Levenslang beschermd

Wanneer je een ziekte krijgt door een bacterie of een virus, dan vecht je lichaam tegen die ziekte. Je lichaam bouwt zelf afweerstoffen op. Maar er zijn ziektes die soms zeer ernstig kunnen verlopen. Polio, de bof en de mazelen kunnen bijvoorbeeld levensgevaarlijk zijn. Daarom krijgen baby's al hun eerste prikjes met vaccins. In een vaccin zitten stoffen, soms van de bacterie of het virus zelf, waardoor je lichaam al afweerstoffen opbouwt voordat je in contact komt met de ziekte. Zo kun je levenslang beschermd zijn.

De ziekte polio kwam vroeger vaak voor, soms met ernstige gevolgen voor kinderen. Ze raakten verlamd aan armen of benen of overleden zelfs. Sinds 1957 is er een vaccin tegen polio. Daarna zijn er nog uitbraken geweest in 1971, 1978 en 1992, maar daarbij werden alleen niet-gevaccineerden ziek. Polio komt nu in Nederland niet meer voor, dankzij de vaccinaties, maar wereldwijd is de ziekte nog niet helemaal weg.

Groepsbescherming

Hoe meer mensen beschermd zijn tegen een bepaalde ziekte, hoe kleiner de kans dat de ziekte zich verspreidt. Een vaccin biedt dus niet alleen persoonlijke bescherming, maar ook groepsbescherming: het beperkt de besmetting en verspreiding in groepen mensen. Hoe meer mensen gevaccineerd zijn, hoe kleiner de kans dat er dan een ziekte uitbreekt. Veel van de ziektes uit het landelijke vaccinatieprogramma **komen** in Nederland daarom (bijna) niet meer **voor**: difterie, de bof, polio.

Maar niet iedereen laat zich vaccineren. Sommige mensen zijn er **princieel** tegen, bijvoorbeeld vanwege hun geloof. Ze vinden dat alleen God bepaalt of je een ziekte krijgt. In Nederland zie je dat onder andere in de 'Bible Belt'. **Hieronder verstaan** we een strook van dorpen en steden in Nederland, van Zeeland tot

Overijssel, waar veel mensen naar de reformatorische kerk gaan. In deze zeer gelovige omgeving is maar 60% van de bevolking gevaccineerd tegen de bekende (kinder)ziektes, terwijl dat in heel Nederland 92% tot 99% is. Een ziekte als de mazelen heeft dan wel een kans. Zo was er nog een flinke mazelenepidemie in 2013, waarbij ook een zeventienjarig meisje is overleden.

Verplichten?

Veel mensen, voor- en tegenstanders van vaccineren, vinden dat het een **fundamenteel** recht van elk mens is om zelf een keuze te maken voor medische behandeling. Daarom zijn vaccinaties ook niet verplicht. Er zijn wel twee nadelige gevolgen wanneer niet iedereen gevaccineerd is. Ten eerste werkt de groepsbescherming pas bij hele hoge percentages gevaccineerden. Een uitbraak van de mazelen is al mogelijk als 5% niet gevaccineerd is. Ten tweede zijn baby's nog niet volledig beschermd, ook als ze wel gevaccineerd worden. De vaccinatie tegen bof, mazelen en rode hond krijgen kinderen namelijk pas als ze 14 maanden oud zijn. Zij kunnen dus ziek worden bij een uitbraak.

Hoe zou je dan toch nog ervoor kunnen zorgen dat die ziektes zich niet verspreiden onder die jonge kinderen? De Tweede Kamer heeft besloten dat kinderdagverblijven ongevaccineerde kinderen mogen weigeren, al is deze wet nog niet actief. Zoiets zal men voor de basisschool niet beslissen, omdat je kinderen niet wilt **uitsluiten** van onderwijs. Volgens anderen is voorlichten een veel beter idee om deze ziekten te bestrijden. Geef duidelijke informatie: in Nederland zijn sinds de jaren vijftig zes- tot twaalfduizend sterfgevallen voorkomen dankzij de vaccins. Er gaan ook wat onjuiste verhalen rond over bijwerkingen: met meer duidelijke informatie weten mensen dat de vaccins veilig zijn.

Moet vaccinatie verplicht worden?

Vaccinaties: voorlichten of verplichten?

Leer de nieuwe begrippen: **voorkomen** – **principeel** – **verstaan onder** – **fundamenteel** – **uitsluiten**.

voorkomen: gebeuren, aanwezig zijn

VOORBEELD: De ziekte polio **komt** alleen nog **voor** in Afghanistan, Pakistan en Nepal.

VRAAG: Waarom is een vaccin nog nodig als polio in Nederland niet meer **voorkomt**?

Let op: *voorkomen* betekent ook: ervoor zorgen dat iets niet gebeurt. Het woord wordt dan anders gebruikt.
- *Het WNF voorkomt dat olifanten uitsterven.*
- *De Afrikaanse olifant komt verspreid voor ten zuiden van de Sahara.*

principeel: volgens een krachtige overtuiging, volgens je principes

VOORBEELD: Ook enkele groepen streng-joodse gelovigen zijn **principeel** tegen vaccineren.

VRAAG: Zijn er zaken waar jij **principeel** anders over denkt dan je ouders?

verstaan onder: bedoelen met

VOORBEELD: **Onder** een epidemie **verstaan** we de uitbraak van een ziekte, dus wanneer een ziekte in veel grotere aantallen voorkomt dan normaal.

VRAAG: Kun je in eigen woorden uitleggen wat **verstaan** wordt **onder** de 'Bible Belt'?

fundamenteel: enorm belangrijk, essentieel, vanuit de basis, principeel

VOORBEELD: Het ontwikkelen en testen van een vaccin gaat volgens **fundamentele** stappen, zodat elk vaccin veilig is.

VRAAG: Wat is het **fundamentele** verschil tussen kinderdagverblijf en basisschool waardoor er anders gekeken wordt naar verplicht vaccineren?

uitsluiten: buitensluiten, onmogelijk maken

VOORBEELD: De kans op een mazelenuitbraak is nog altijd niet **uitgesloten**.

VRAAG: Zijn er volgens jou plekken waar je niet-gevaccineerde kinderen wel van zou mogen **uitsluiten**?

Vaccinaties: voorlichten of verplichten?

In Italië zijn vaccinaties verplicht voor schoolgaande kinderen. Zonder vaccinaties mogen kinderen tot zes jaar niet naar school. Als ze boven de zes jaar ook nog niet gevaccineerd zijn, krijgen de ouders een boete. In Nederland geldt de leerplicht vanaf vijf jaar en daarnaast is er vrijheid van onderwijs en geloof. **Onder** de vrijheid van onderwijs **verstaan** we de vrije keuze van ouders om te kiezen voor een school met een kijk op het leven die bij hen past, bijvoorbeeld een bepaald geloof. Daarom worden ongevaccineerde kinderen niet **uitgesloten** van onderwijs en is er ook geen boete.

Daar speelt wel een ander probleem. Wie een opvoeding met het geloof van **fundamenteel** belang vindt, zal kiezen voor een school waar men ook net zo **principiëleel** is en op die scholen komen dan veel ongevaccineerde kinderen bij elkaar. Als er een ziekte uitbreekt, gaan de besmettingen daar erg hard. Volgens sommige deskundigen is het daarom ook een risico wanneer sommige kinderdagverblijven straks de vaccinatie verplicht stellen, en andere niet: daar komen dan ook veel ongevaccineerde, zeer jonge kinderen bij elkaar. De kinderdagverblijven mogen daar namelijk volgens de nieuwe wet zelf voor kiezen. Gelukkig **komen** de beruchte ziektes als de mazelen en de bof niet veel meer **voor**, maar een uitbraak onder zeer jonge kinderen wil je toch het liefst *voorkomen*.

ONTDEKVRAAG

Tegen welke ziektes is een zeer jong kind in Nederland beschermd?

Hieronder zie je een overzicht van de standaard vaccinaties voor kinderen in Nederland. Zoek de afkortingen op internet op en beantwoord de volgende vragen:

1. Hoera, baby Bo is 1 jaar! Bo heeft alle vaccinaties op tijd gehad. Tegen welke ziektes is Bo nu persoonlijk beschermd?
2. Tegen welke ziektes is Bo nog niet persoonlijk beschermd?
3. Een arts zegt: 'Maar gelukkig is er groepsbescherming.' Leg uit wat daarmee bedoeld wordt.

Bron afbeelding: Rijksoverheid

Vaccinaties: voorlichten of verplichten?

Spreek je uit! Je hebt nu genoeg kennis over het onderwerp om er een mening over te hebben. Kies je standpunt en ga erover in debat. Gebruik in het debat de nieuwe begrippen: **voorkomen – principieel – verstaan onder – fundamenteel – uitsluiten.**

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

Deze zinnen helpen je om een goede bijdrage te leveren aan het gesprek:

- Naar mijn mening kunnen we deze ziektes het best bestrijden door...
- Als we verplicht vaccineren invoeren, dan is het gevolg dat...
- Als ik het goed begrijp, vind jij dat... omdat...
- Daar ben ik het niet mee eens, omdat...

hulpzinnen!

4

Vaccinaties: voorlichten of verplichten?

Schrijf op wat jij denkt over het onderwerp. Gebruik daarbij de nieuwe begrippen: **voorkomen – principieel – verstaan onder – fundamenteel – uitsluiten.**

Kies je standpunt (zoals bij het debat) en schrijf in volledige, nette zinnen op wat jij vindt en waarom je dat vindt.

[illegible]

Controleer: is je tekst compleet?

Een goede tekst bevat:

- ☐ een duidelijk standpunt in een duidelijke zin;
- ☐ twee of drie argumenten in duidelijke zinnen;
- ☐ bij elk argument een duidelijke uitwerking (uitleg).

Controleer: is elke zin duidelijk? Check: wie / wat / waar / wanneer / waarom / hoe?

Controleer: past elk argument echt bij het standpunt? Check: is er een goede verbinding (want / omdat)? Spreek je jezelf niet tegen?

Verbeter je tekst.

[illegible]

Schrijf creatief! Tegen het eind van de achttiende eeuw ontdekte de Engelse arts Edward Jenner dat je mensen kon beschermen tegen de pokken door ze te besmetten met een milde variant van koepokken. Het woord vaccineren komt hier ook vandaan (vacca = koe in het Latijn!). Hij testte het op James Phipps, een jongen van acht jaar, het zoontje van zijn tuinman. Vertel het verhaal van James Phipps als een spannend verhaal. (Zoek eventueel online op ‘James Phipps’.)